

РЕЦЕНЗИЯ

от капитан I ранг доцент доктор Красимир Петров Костадинов,
началник на катедра „Военноморски сили“ от факултет „Командно-щабен“ на
Военна академия „Георги Стойков Раковски“

Област на висшето образование: „Сигурност и отбрана“.

Професионално направление: „Военно дело“.

Научна специалност: „Организация и управление на въоръжените сили“.

на научните трудове, представени по конкурса, за заемане на академична длъжност „доцент“ в катедра „Военноморски сили“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Георги Стойков Раковски“, в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, за преподаване на учебните дисциплини: „Използване на формиранията от ВМС в операциите“, „История на военноморското изкуство“, „Защита на морската критична инфраструктура“ и „Правила за поведение в морските операции“, обявен със заповед на министъра на отбраната № ОХ-745/30.08.2021 и публикуван в „Държавен вестник“ брой № 83 от 05.10.2021 г.

от единствения кандидат в конкурса:

к-н II р. д-р Тодор Димитров Димитров, главен асистент в катедра „Военноморски сили“ от факултет „Командно-щабен“ на ВА „Г. С. Раковски“.

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента?

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, се провежда при спазване на всички законови и процедурни изисквания и в него участва един кандидат – к-н II р. д-р Тодор Димитров Димитров

За участие в конкурса кандидатът е представил обща научна продукция както следва:

- монографии – две заглавия с общ обем от 301 стр., като едната съдържа класифицирана информация;
- доклади и статии, публикувани в нерелефирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 20 заглавия с общ обем от 153 стр.;
- публикувана глава от колективна монография - едно заглавие с обем от 7 стр.

От предложените 23 заглавия приемам за рецензиране 20, за които считам, че напълно съответстват на предметната област на конкурса. Всички те

са разработени самостоятелно.

От трудовете, които приемам за рецензиране, 19 заглавия са на български език и един на английски, който е публикувано в чужбина.

Не приемам за рецензиране следните трудове:

- главата „Военноморски сили на Република България – мисии, функции и задачи“ от авторския труд „Основи на използването на тактическите формирания“, изд. ВА „Г. С. Раковски“, 2021, стр. 117 – 123, ISBN 978-619-7478-67-9 - поради силно ограничения обем и липсата на стойностен научен анализ;

- статията Международна научна конференция „Първата световна война на Балканите и встъпването на България в нея (1914 –1915), статия в списание „Историческо бъдеще“ година XIX/брой 1-2, 2015 г., ISSN 1311-0144, стр. 272-274 – поради несъответствие на декларираното заглавие и представеното в публикацията и липсата на научен анализ;

- докладът „Изкуственият интелект – развитие, постижения и направления“, съавтор: Илина Арменчева, сборник научни трудове международна научна конференция „Широката сигурност“, том 2, Департамент „Национална и международна сигурност“, НБУ, София, 2020, ISBN 978-619-7383-19-5, стр. 304-312 – поради несъответствие с обявената научна област и направление на конкурса.

Според направения от мен преглед в системата на НАЦИД, всички представени за оценка по конкурса научни трудове отговарят на законовите изисквания и не повтарят публикациите, представени за участие в предходни конкурси и придобиване на ОНС „доктор“.

2. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

От представените документи за участие в конкурса е видно, че кандидатът к-н II р. д-р Тодор Димитров притежава преподавателски и изследователски опит в сферата на сигурността и отбраната и по-конкретно във военното дело и сигурността.

Анализът на предоставените за рецензиране научни трудове сочи, че кандидатът е съсредоточил своята научна дейност и изследователски интереси в следните тематични области:

- използване на формиранията от Военноморските сили в морски операции;
- защита на морската критична инфраструктура;
- използване на изкуствен интелект в сферата на сигурността и отбраната.

Към първата тематична област „използване на формиранията от Военноморските сили в морски операции“ могат да бъдат отнесени

монографиите 1.1 и 2.1, както и научните публикации 3.2, 3.3, 4.3, 4.4, 4.7, 4.15.

Основно място в тази тематична област заема хабилитационният труд „Основи на използването на формирания от Военноморските сили“. В нея са анализирани характеристиките на въоръжената борба на море, задачите, принципите и формите за използване на формиранията от Военноморските сили. Базирайки се на този анализ авторът е представил детайлно особеностите на използването на отделните родове сили от Военноморските сили.

Другият монографичен труд, който също е с голяма тежест в тази тематична област е „Бойни действия против надводен противник“. В него кандидатът подробно и задълбочено разглежда тактическите похвати, методите и способите за водене на бойни действия срещу надводен противник. Видно е, че тази монография може да се определи като продължение на първата, като тук са представени тактическите детайли на използването споменатите бойни единици. Поради тази причина тя е класифицирана.

И двете монографии могат да се използва като учебни материали по основни учебни програми, включени в учебния план.

Останалите трудове от тази област също разглеждат различни аспекти на тактическото използване на формиранията от Военноморските сили и допринасят за обогатяване на теоретичните постановки и знанията в тази област.

Към втората тематична област **„защита на морската критична инфраструктура“** могат да бъдат отнесени научните публикации 1.1, 3.1, 4.1, 4.2, 4.5, 4.8, 4.9, 4.15.

В тази област са разкрити същността и значението на системата „морска критична инфраструктура“ за промишлеността и икономиката на страната. Представени и анализирани са уязвимите страни на отделните обекти от нея. Декомпозирайки тази система на „система от системи“ к-н II р. д-р Димитров е представил нормативната уредба регламентираща дейностите по защита, анализирал е заплахите и е изследвал и оценил способностите на Военноморските сили за защита и противодействие.

Към третата тематична област **„използване на изкуствен интелект в сферата на сигурността и отбраната“** могат да се причислят научните публикации 4.6, 4.11, 4.13, 4.14.

Безспорно, тази област е актуална поради все по-динамичното развитие на технологиите и прилагането им във всички сфери на живота и обществени дейности. Сигурността и способностите за отбрана, които гарантират тази сигурност, за всяка страна са области където изкуствения интелект намира все по-широко използване. Именно основите на това използване са изследвани и анализирани от к-н II р. д-р Годор Димитров. Акцентът в тези трудове е основно върху историческите моменти на проява на такива форми на мисловна дейност, в теоретичното схващане за ползите и областите, в които може да се използва изкуствения интелект. В тази връзка представените научни публикации

генерират знания и обогатяват фундаментално теоретичните схващания като цяло. Те могат да се използват в учебния процес, в някои от избираемите учебни програми.

3. Становище относно наличието или липса на плагиатство.

От приетите за рецензиране трудове, представени от к-н II р. д-р Тодор Димитров няма такива, които са в съавторство. В този смисъл основната научна продукция е лично дело и разработки на автора. Нямам информация и не ми е известно кандидатът да е ползвал литература от други автори, която да не е цитирана по надлежния начин. Това твърдение в пълна степен се отнася и за научните приноси.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Участникът в конкурса к-н II р. д-р Тодор Димитров заема академичната длъжност „главен асистент“ от 2018 г. От представената справка за аудиторната заетост е видно, че през периода на заемането на тази длъжност, той извършва активна преподавателска дейност. Успешно е ръководил дипломанти, които са защитили научните си разработки на високо ниво. Успоредно с това е преминал през редица курсове за повишаване на квалификацията си. Всичко това ми дава основание да твърдя, че кандидатът притежава богат педагогически опит и компетенции необходими за заемане на следваща академична длъжност.

Като част от първичното звено, в което се провежда настоящият конкурс мога категорично да заявя, че к-н II р. д-р Тодор Димитров е доказал се преподавател, който се ползва с авторитет, както от академичния състав, така и от обучаемите във ВА „Г. С. Раковски“.

5. Основни научни резултати и приноси.

Научните и научно-приложни приноси на кандидата са в посочените основни области и могат да се окачествят като оригинални. Приемам за такива следните:

Научни приноси

- генерирани са нови знания и са разширени теоретичните постановки по отношение на противодействие на съвременните заплахи за морската критична инфраструктура;
- обогатена е нормативната теория, регламентираща и определяща защитата на офшорните обекти;
- систематизирани и доразвити са съществуващите теоретични постановки по организацията и използването на формированията от Военноморските сили;
- разкрити и обосновани са принципите и подходите за развитие на Военноморските сили, внедряване на съвременни технологии и използване на

изкуствен интелект.

Научно-приложни приноси

- извършен е исторически обзор и преглед на участието на кораби от българските ВМС в операции на НАТО и резултатите са систематизирани и обобщени като поуки от практиката;
- извършена е теоретична обосновка и са предложени направления за използване на изкуствен интелект в съвременните морски платформи и в процеса на командване и управление.

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Посочените приноси са оригиналки и значима от гледна точка на теорията на военното дело. Те представят теоретични обобщения и решения на важни за обществото и в частност за Военноморските сили проблеми. Макар и да не съдържат в себе си претенцията да решават окончателно и категорично поставените теоретични и практически проблеми, те разкриват пътища за постигане на такива решения от следващи научни изследвания.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата.

Категорично считам, че представените за рецензиране трудове са лично дело на кандидата. От предоставената справка е видно, че те са самостоятелни разработки.

8. Критични бележки за рецензираните трудове.

Към представените от кандидата публикации могат да се отправят и някои претенции, най-вече по отношение на стила и оформлението, но те не променят позитивната като цяло оценка за неговото творчество. Считам, че е удачно к-н II р. д-р Тодор Димитров да фокусира бъдещата си научно-изследователска дейност върху конкретни области и направления свързани с използването на формиранията от Военноморските сили. Също така пожелавам на кандидата да популяризира научната си дейност чрез публикуване в реферирани и индексирани научни издания и да търси възможности за участие в научни проекти и колективи.

Към к-н II р. д-р Тодор Димитров имам следните въпроси:

Имате ли информация как Военноморските сили реализират и какви стъпки са предприели за използване на изкуствен интелект в тяхната дейност?

Оказва ли влияние изострянето на отношенията между НАТО и Русия в Черноморската зона върху функционирането на офшорните обекти?

9. Лични впечатления за кандидата.

Познавам кандидата от времето когато беше слушател и докторант, и се обучаваше във ВА „Г. С. Раковски”. През този период, както и през годините когато заемаше академична длъжност в катедрата съм имал възможността да

натрупам впечатления за него като обучаем и като колега преподавател. Считам, че к-н II р. д-р Тодор Димитров е добре подготвен както теоретично, така и практически. Притежава висок професионализъм, чувство на колегиалност към академичния състав, лоялност и отдаденост към научните звена и професията.

10. Заключение.

Като имам предвид изложеното до тук, както и количеството и качеството на представените научни трудове и научните приноси на единствения кандидат в конкурса к-н II р. д-р Тодор Димитров Димитров, считам, че той напълно съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България за заемане на академична длъжност „доцент”.

11. Оценка на кандидата.

Запознаването и проучване на представената научна продукция на к-н II р. д-р Тодор Димитров Димитров ми дава основание да дам своята **положителна оценка** за постиженията на кандидата и предлагам на уважаемото Научно жури да класира кандидата, к-н II р. д-р Тодор Димитров Димитров и да предложи на факултетния съвет при факултет „Командно-щабен” на ВА „Г. С. Раковски” да бъде избран и да заеме академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, научна специалност „Организация и управление на Въоръжените сили“.

Рецензент:

04.01.2022 г.

капитан I ранг доц. д-р

Красимир Костадинов

REVIEW

*by Captain (Navy) PhD Krasimir Petrov Kostadinov, associate professor, Head of the "Naval Forces" Department at the Faculty of "Command and staff" of the "Rakovski National Defense Academy",
Field of higher education: "Security and defence";
Professional direction: "Military case".
Scientific specialty: "Organization and management of the armed forces".*

of the scientific papers submitted in the competition for the academic position of "Associate Professor" in the Department of Naval Forces of the Faculty of Command and Staff at the Military Academy "Georgi Stoykov Rakovski", in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional field 9.2. "Military Affairs", for teaching the subjects: "Use of Navy formations in operations", "History of naval art", "Protection of maritime critical infrastructure" and "Rules of conduct in naval operations", announced by order of the Minister of Defense № OX-745 / 30.08.2021 and published in the State Gazette issue № 83 of 05.10.2021

from the only candidate in the competition: Todor Dimitrov Dimitrov, Ph.D., Chief Assistant in the Department of Naval Forces, Faculty of Command and Staff, Military Academy „G. Rakovski”.

1. Which of the papers submitted by the candidate are accepted for evaluation by the reviewer?

The competition for the academic position of "Associate Professor" in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional field 9.2. "Military Case" is conducted in compliance with all legal and procedural requirements and one candidate participates in it - Dr. II Todor Dimitrov Dimitrov To participate in the competition, the candidate has submitted a general scientific production as follows:

- monographs - two titles with a total volume of 301 pages, one of which contains classified information;
- reports and articles published in unrefereed journals with scientific review or published in edited collective volumes - 20 titles with a total volume of 153 pages;
- published chapter of a collective monograph - one title with a volume of 7 pages.

Of the proposed 23 titles, I accept for review 20, which I believe are fully consistent with the subject area of the competition. They are all developed independently. Of the papers I accept for review, 19 titles are in Bulgarian and one in English, which has been published abroad.

I do not accept the following papers for review:

- the chapter "Naval Forces of the Republic of Bulgaria - missions, functions and tasks" of the author's work "Fundamentals of the use of tactical formations", ed. VA „G. S. Rakovski”, 2021, pp. 117 - 123, ISBN 978-619-7478-67-9 - due to the very limited volume and the lack of valuable scientific analysis;
- the article International Scientific Conference "The First World War in the Balkans and Bulgaria's Entry into It" (1914-1915), article in the magazine "Historical Future" year XIX / issue 1-2, 2015, ISSN 1311-0144, p. 272 -274 - due to discrepancy between the declared title and the one presented in the publication and the lack of scientific analysis;
- The report "Artificial Intelligence - Development, Achievements and Directions", co-author: Iilina Armencheva, Proceedings of the International Scientific Conference "Broad Security", Volume 2, Department of National and International Security, NBU, Sofia, 2020, ISBN

978-619 -7383-19-5, pp. 304-312 - due to non-compliance with the announced scientific field and direction of the competition.

2. General characteristics of the research, scientific-applied and pedagogical activity of the candidate.

The analysis of the scientific papers submitted for review shows that the candidate has focused his scientific activity and research interests in the following thematic areas:

- use of formations by the Navy in naval operations;
- protection of maritime critical infrastructure;
- use of artificial intelligence in the field of security and defense.

Monographs 1.1 and 2.1, as well as scientific publications 3.2, 3.3, 4.3, 4.4, 4.7, 4.15, can be referred to the first thematic area "**Use of formations by the Navy in Naval operations**".

The main place in this thematic area is occupied by the habilitation work "Fundamentals of the use of formations by the Navy". It analyzes the characteristics of the armed struggle at sea, the tasks, principles and forms for the use of formations by the Navy. Based on this analysis, the author has presented in detail the peculiarities of the use of different types of forces by the Navy.

The other monographic work, which is also of great importance in this thematic area, is "Fighting against a surface enemy". In it, the candidate examines in detail and in depth the tactical techniques, methods and ways of conducting combat operations against a surface enemy. It is evident that this monograph can be defined as a continuation of the first, as here are presented the tactical details of the use of the mentioned combat units. For this reason, it is classified.

Scientific publications 1.1, 3.1, 4.1, 4.2, 4.5, 4.8, 4.9, 4.15 can be referred to the second thematic area "**Protection of marine critical infrastructure**".

In this area, the nature and importance of the "marine critical infrastructure" system for the country's industry and economy have been revealed. The vulnerable sides of the individual sites of it are presented and analyzed. Decomposing this system into a "system of systems", Prof. Dr. Dimitrov presented the regulations governing protection activities, analyzed threats and studied and assessed the capabilities of the Navy for protection and counteraction.

The third thematic area "**Use of artificial intelligence in the field of security and defense**" includes scientific publications 4.6, 4.11, 4.13, 4.14.

Undoubtedly, this area is relevant due to the increasingly dynamic development of technologies and their application in all spheres of life and social activities. The security and defense capabilities that guarantee this security are, for each country, areas where artificial intelligence is increasingly used. It is the basics of this use that have been researched and analyzed by PhD Todor Dimitrov. The emphasis in these works is mainly on the historical moments of manifestation of such forms of mental activity, in the theoretical understanding of the benefits and areas in which artificial intelligence can be used. In this regard, the presented scientific publications generate knowledge and fundamentally enrich the theoretical concepts in general. They can be used in the learning process, in some of the elective curricula.

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

Of the works accepted for review, presented by PhD Todor Dimitrov, there are no co-authored. In this sense, the main scientific production is a personal work and works of the author. I have no information and I am not aware that the candidate has used literature from other authors that has not been properly cited. This statement fully applies to scientific contributions.

4. Assessment of the pedagogical preparation and activity of the candidate.

The participant in the competition PhD, Todor Dimitrov holds the academic position of "Chief assistant" from 2018. The presented report on classroom employment shows that during the period of holding this position, he is active in teaching. He has successfully supervised graduates who have defended their scientific work at a high level. In parallel, he went through a number of refresher courses. All this gives me reason to say that the candidate has extensive pedagogical experience and competencies necessary for the next academic position. As part of the primary unit in which this competition is held, I can definitely say that PhD Todor Dimitrov is a proven lecturer who enjoys the authority of both the academic staff and the students in Military Academy „G. S. Rakovski ”.

5. Main scientific results and contributions.

The scientific and scientific-applied contributions of the candidate are in the indicated main areas and can be classified as original. I accept the following as such:

Scientific contributions

- new knowledge has been generated and theoretical statements have been expanded in relation to counteracting modern threats to maritime critical infrastructure;
- the normative theory regulating and determining the protection of offshore objects has been enriched;
- the existing theoretical formulations on the organization and use of the formations of the Navy are systematized and further developed;
- the principles and approaches for development of the Navy, introduction of modern technologies and use of artificial intelligence are revealed and substantiated.

Scientific and applied contributions

- a historical review and review of the participation of ships of the Bulgarian Navy in NATO operations was performed and the results were systematized and summarized as lessons learned from practice;
- a theoretical justification has been made and directions for the use of artificial intelligence in modern marine platforms and in the process of command and control have been proposed.

6. Assessment of the significance of contributions to science and practice.

These contributions are original and significant from the point of view of military theory. They present theoretical summaries and solutions to important problems for society and in particular for the Navy. Although they do not contain the claim to solve definitively and categorically the set theoretical and practical problems, they reveal ways to achieve such solutions from further research.

7. Assessment of the extent to which the contributions are the work of the applicant.

I definitely believe that the papers submitted for review are the personal work of the candidate. From the provided information it is evident that they are independent developments.

8. Critical remarks on peer-reviewed papers.

Some claims can be made to the publications submitted by the candidate, especially in terms of style and layout, but they do not change the overall positive assessment of his work. I believe that it is appropriate for PhD. Todor Dimitrov to focus his future research work on specific areas and areas related to the use of formations by the Navy. I also wish the candidate to promote his scientific activity by publishing in referenced and indexed scientific journals and to look for opportunities to participate in research projects and teams.

I have the following questions for PhD Todor Dimitrov:

Do you have information on how the Navy implements and what steps they have taken to use artificial intelligence in their work?

Does the aggravation of NATO-Russia relations in the Black Sea area affect the functioning of offshore facilities?

9. Personal impressions of the candidate.

I know the candidate from the time when he was a student and doctoral student, and was studying at the Military Academy "G. S. Rakovski ". During this period, as well as during the years when he held an academic position in the department, I had the opportunity to gain impressions of him as a student and as a fellow lecturer. I believe that PhD Todor Dimitrov is well prepared both theoretically and practically. He has high professionalism, a sense of collegiality towards the academic staff, loyalty and devotion to the scientific units and the profession.

10. Conclusion.

Considering the above, as well as the quantity and quality of the presented scientific papers and scientific contributions of the only candidate in the competition, PhD Todor Dimitrov Dimitrov, I believe that it fully complies with the requirements of the Law on Development of the academic staff in the Republic of Bulgaria for holding the academic position of "Associate Professor".

11. Assessment of the candidate.

The acquaintance and research of the presented scientific production of PhD Todor Dimitrov Dimitrov gives me a reason to give my positive assessment of the candidate's achievements and I offer the esteemed Scientific Jury to rank the candidate, PhD Todor Dimitrov Dimitrov and to propose to the Faculty Council at the Faculty of Command and Staff of the Military Academy "G. S. Rakovski "to be elected and to take the academic position of "**Associate Professor**" in the field of higher education 9. "Security and Defense ", professional field 9.2. "Military Affairs", scientific specialty "Organization and Management of the Armed Forces".

Captain (Navy) PhD, associate professor

Krasimir Kostadinov

04.01.2022